

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE**

28 juin 2011

**PROPOSITION DE LOI**

**visant à diminuer le taux de la taxe  
sur la valeur ajoutée  
en ce qui concerne les faire-part de décès**

(déposée par M. Hagen Goyvaerts  
et Mmes Alexandra Colen et Barbara Pas)

**BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

28 juni 2011

**WETSVOORSTEL**

**tot verlaging van het btw-tarief  
op rouwdrukwerk**

(ingediend door de heer Hagen Goyvaerts en  
de dames Alexandra Colen en Barbara Pas)

**RÉSUMÉ**

*Les faire-part de décès imprimés chez un imprimeur, sont exclus du taux de TVA réduit de 6%, qui s'applique aux imprimés mortuaires commandés chez un entrepreneur de pompes funèbres lorsqu'il organise des obsèques.*

*La présente proposition de loi vise à instaurer un taux de TVA uniforme, de façon à ce que tous les imprimés mortuaires soient considérés comme imprimés soumis au taux de TVA réduit de 6% et, par ailleurs, à mettre fin à la concurrence déloyale existant entre les entrepreneurs de pompes funèbres et les imprimeurs.*

**SAMENVATTING**

*Rouwdrukwerk gedrukt bij een drukker is uitgesloten van het verlaagd btw-tarief van 6%, dat wel geldt voor rouwdrukwerk besteld bij een begrafenisondernemer wanneer hij de uitvaart verzorgt.*

*De indieners willen met voorliggend wetsvoorstel een éénvormig btw tarief invoeren waardoor alle rouwdrukwerk wel degelijk dient beschouwd te worden als drukwerk onderworpen aan het verlaagd btw-tarief van 6%. Dit voorstel zal tevens de huidige oneerlijke concurrentie tussen begrafenisondernemers en drukkerijen wegnemen.*

|              |   |                                                                         |  |
|--------------|---|-------------------------------------------------------------------------|--|
| N-VA         | : | Nieuw-Vlaamse Alliantie                                                 |  |
| PS           | : | Parti Socialiste                                                        |  |
| MR           | : | Mouvement Réformateur                                                   |  |
| CD&V         | : | Christen-Democratisch en Vlaams                                         |  |
| sp.a         | : | socialistische partij anders                                            |  |
| Ecolo-Groen! | : | Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen |  |
| Open Vld     | : | Open Vlaamse liberalen en democraten                                    |  |
| VB           | : | Vlaams Belang                                                           |  |
| cdH          | : | centre démocrate Humaniste                                              |  |
| LDD          | : | Lijst Dedecker                                                          |  |
| INDEP-ONAFH  | : | Indépendant - Onafhankelijk                                             |  |

  

|                                                            |                                                                                                                                                                                                          |                                                         |                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i> |                                                                                                                                                                                                          | <i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i> |                                                                                                                                                                                      |
| DOC 53 0000/000:                                           | Document parlementaire de la 53 <sup>ème</sup> législature, suivi du n° de base et du n° consécutif                                                                                                      | DOC 53 0000/000:                                        | Parlementair document van de 53 <sup>e</sup> zittingsperiode + basisnummer en volgnummer                                                                                             |
| QRVA:                                                      | Questions et Réponses écrites                                                                                                                                                                            | QRVA:                                                   | Schriftelijke Vragen en Antwoorden                                                                                                                                                   |
| CRIV:                                                      | Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)                                                                                                                                           | CRIV:                                                   | Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)                                                                                                                            |
| CRABV:                                                     | Compte Rendu Analytique (couverture bleue)                                                                                                                                                               | CRABV:                                                  | Beknopt Verslag (blauwe kaft)                                                                                                                                                        |
| CRIV:                                                      | Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon) | CRIV:                                                   | Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft) |
| PLEN:                                                      | Séance plénière                                                                                                                                                                                          | PLEN:                                                   | Plenum                                                                                                                                                                               |
| COM:                                                       | Réunion de commission                                                                                                                                                                                    | COM:                                                    | Commissievergadering                                                                                                                                                                 |
| MOT:                                                       | Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)                                                                                                                                          | MOT:                                                    | Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)                                                                                                                          |

  

|                                                                          |  |                                                                                    |  |
|--------------------------------------------------------------------------|--|------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i> |  | <i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i> |  |
| <i>Commandes:</i>                                                        |  | <i>Bestellingen:</i>                                                               |  |
| Place de la Nation 2                                                     |  | Natieplein 2                                                                       |  |
| 1008 Bruxelles                                                           |  | 1008 Brussel                                                                       |  |
| Tél. : 02/ 549 81 60                                                     |  | Tel. : 02/ 549 81 60                                                               |  |
| Fax : 02/549 82 74                                                       |  | Fax : 02/549 82 74                                                                 |  |
| www.lachambre.be                                                         |  | www.dekamer.be                                                                     |  |
| e-mail : publications@lachambre.be                                       |  | e-mail : publicaties@dekamer.be                                                    |  |

## DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Si nous déposons la présente proposition de loi, c'est parce que l'union professionnelle des imprimeurs flamands et les PME actives dans le secteur graphique, réunies sous l'appellation VEGRAB, se disent victimes de concurrence déloyale de la part des entrepreneurs de pompes funèbres en matière d'application du taux de TVA sur les faire-part de décès.

L'application du taux de TVA relatif aux services et livraisons (faire-part de décès, couronnes, etc.) qui s'inscrivent dans le cadre d'une mission globale consistant à organiser un enterrement, est expliquée dans la décision administrative n° E.T.110.001 du 14 septembre 2005 relative aux services fournis par les entrepreneurs de pompes funèbres.

Cette décision indique que l'organisation d'un enterrement, qui implique en pratique diverses livraisons de biens et services, doit être considérée entièrement comme une prestation de services, qui est visée par l'article 18, § 1<sup>er</sup>, alinéa 2, 1°, du Code de la TVA et dont le lieu est réputé se situer à l'endroit où le prestataire de services a établi le siège de son activité économique, conformément à l'article 21, § 2, du même Code. Cette décision rejoint le point de vue du Comité TVA de la Commission européenne. Si l'entrepreneur de pompes funèbres est établi en Belgique, il devra par conséquent imputer la TVA belge. Il n'y a pas d'exemption en la matière.

Lorsqu'une entreprise de pompes funèbres est chargée de toute l'organisation des obsèques, le taux réduit de 6% de TVA s'applique à l'ensemble, à l'exception des services expressément exclus du taux réduit, conformément à la rubrique XXXIV, chiffre 2, du tableau A de l'annexe de l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 relatif aux taux de TVA, à savoir:

- la fourniture de nourriture ou de boissons destinées à être consommées sur place;
- les prestations des serveurs et de toute autre personne qui interviennent dans la distribution de nourriture ou de boissons aux consommateurs, dans des conditions qui permettent la consommation sur place;
- les services qui se rapportent à la fourniture avec placement de caveaux ou de monuments funéraires.

## TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De aanleiding van dit wetsvoorstel is het aan de kaak stellen van een oneerlijke concurrentie inzake de toepassing van het btw-tarief op rouwdrukwerk met de begrafenisondernemers door de beroepsvereniging van Vlaamse drukkers en kmo-bedrijven in de grafische sector, verenigd onder de naam VEGRAB.

De toepassing van het btw-tarief voor diensten en leveringen (rouwdrukwerk, bloemstukken, enz.) die kaderen in een globale opdracht die bestaat uit de organisatie van een begrafenis wordt toegelicht in de administratieve beslissing nr. E.T.110.001 van 14 september 2005 met betrekking tot diensten verricht door begrafenisondernemers.

In deze beslissing wordt gesteld dat de organisatie van een begrafenis, die in praktijk diverse leveringen van goederen en diensten inhoudt, volledig dient te worden aangemerkt als een dienstprestatie beoogd door artikel 18, § 1, tweede lid, 1°, van het btw-Wetboek waarvan, overeenkomstig artikel 21, § 2, van voormeld Wetboek, als plaats wordt aangemerkt de plaats waar de dienstverrichter de zetel van zijn economische activiteit heeft gevestigd. Dit sluit aan bij de zienswijze van het btw-comité van de Europese Commissie. Indien de begrafenisondernemer in België gevestigd is, zal hij bijgevolg Belgische btw dienen aan te rekenen. Ter zake geldt geen vrijstelling.

Indien een begrafenisondernemer wordt belast met de volledige organisatie van de uitvaart is het verlaagd btw-tarief van 6% van toepassing voor het geheel, uitgezonderd de diensten die uitdrukkelijk van het verlaagd tarief zijn uitgesloten in rubriek XXXIV, cijfer 2, van tabel A, van de bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 inzake de btw-tarieven, zijnde:

- het verschaffen van spijsen of dranken om ter plaatse te worden verbruikt;
- de diensten verstrekt door kelners, dienststers en alle andere personen die tussenkomen bij het verschaffen van spijsen en dranken aan de verbruikers in omstandigheden die het verbruik ter plaatse mogelijk maken;
- de diensten met betrekking tot de levering met plaatsing van grafkelders of monumenten.

L'entreprise de pompes funèbres est dès lors tenue de ventiler, le cas échéant, son prix en fonction des taux applicables.

Cela signifie concrètement que la livraison d'imprimés mortuaires ou de fleurs funéraires par l'entrepreneur de pompes funèbres dans le cadre d'un service global fourni à la personne qui a commandé l'organisation des funérailles est soumise au taux de TVA réduit de 6 %.

Les progrès technologiques réalisés ces dix dernières années en matière d'impression sont tels qu'il est à présent de plus en plus simple, pour les entrepreneurs de pompes funèbres, de réaliser des imprimés d'une qualité quasiment égale à celle d'un imprimeur à l'aide d'une imprimante couleurs relativement bon marché.

Si la personne qui a commandé les funérailles s'adresse pour une ou plusieurs prestations à une personne autre que l'entrepreneur de pompes funèbres chargé de l'organisation complète des funérailles (imprimeur, fleuriste, etc.), cette prestation est soumise au taux qui lui est applicable en fonction de sa nature et de ses caractéristiques propres, généralement celui de 21 %.

Conformément à la rubrique XIX, 1, du tableau A de l'annexe de l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 fixant le taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux, les "livres, brochures et imprimés similaires, en ce compris les atlas", sont soumis au taux de TVA réduit de 6 %.

Sont toutefois exclus les imprimés édités dans un but publicitaire ou principalement consacrés à la publicité.

Cette disposition résulte de la possibilité de choix prévue par la directive européenne sur la TVA de soumettre "la fourniture de livres [...] y compris les brochures, dépliants et imprimés similaires [...], à l'exclusion du matériel consacré entièrement ou d'une manière prédominante à la publicité" à un taux réduit de TVA (point 6 de l'Annexe III "Liste des livraisons de biens et des prestations de services pouvant faire l'objet des taux réduits visés à l'article 98" à la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée).

L'administration fiscale a toujours exclu du taux réduit de TVA de 6 % la fourniture de faire-part de décès, imprimés chez un imprimeur. Dans la pratique, une telle situation est de nature à créer une distorsion de concurrence. Si les proches commandent les faire-part de décès auprès d'un entrepreneur de pompes funèbres

In voorkomend geval is de begrafenisondernemer er toe gehouden om de prijs op te splitsen in functie van de toepasselijke tarieven.

Dit betekent concreet dat de levering van rouwdrukwerk of rouwbloemstukken door de begrafenisondernemer in het kader van een globale dienst die hij verricht voor de opdrachtgever als organisator van een volledige uitvaart onderworpen is aan het verlaagd btw-tarief van 6 %.

In het afgelopen decennium kende printapparatuur een dermate technologische evolutie, dat het voor een begrafenisondernemer steeds eenvoudiger wordt om met een relatief goedkope kleurenprinter bijna evenwaardig drukwerk te produceren als dat van een drukker.

Indien de opdrachtgever van de uitvaart voor één of meer handelingen beroep doet op een andere persoon dan de begrafenisondernemer die belast is met de organisatie van de volledige uitvaart (bijvoorbeeld drukker, bloemist, enzovoort) dan wordt die handeling onderworpen aan het tarief bepaald overeenkomstig zijn aard of kenmerken, veelal 21 %.

Rubriek XIX, 1 van Tabel A in bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven, bepaalt dat onder meer "Boeken, brochures en dergelijk drukwerk, daaronder begrepen atlanten", onderworpen zijn aan het verlaagd btw-tarief van 6 %.

De drukwerken die voor reclamedoelinden worden uitgegeven of die hoofdzakelijk bedoeld zijn voor het maken van reclame zijn echter uitgesloten.

Deze bepaling volgt uit de keuzemogelijkheid waarin de Europese btw-richtlijn voorziet om "de levering van boeken [...] met inbegrip van brochures, folders en soortgelijk drukwerk [...] voor zover niet uitsluitend of hoofdzakelijk reclamemateriaal" aan een verlaagd btw-tarief te onderwerpen (punt 6 van Bijlage III "Lijst van de goederenlevering en de diensten waarop de in artikel 98 bedoelde verlaagde tarieven mogen worden toegepast" bij de Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde).

De fiscale administratie heeft de levering van rouwdrukwerk, gedrukt bij een drukker, steeds van het verlaagd btw-tarief van 6 % uitgesloten. In de praktijk blijkt een dergelijke situatie concurrentievervalsend te zijn. Wanneer de nabestaanden rouwdrukwerk bestellen bij een begrafenisondernemer die de volledige uitvaart

qui assure l'ensemble des funérailles, le taux de TVA n'est que de 6 %. Si les proches commandent les faire-part de décès directement auprès d'une imprimerie, la fourniture des imprimés mortuaires (images pieuses, faire-part et lettres de remerciements) est soumise au taux normal de TVA de 21 %.

Nous souhaitons que les "imprimés similaires" mentionnés à la Rubrique XIX du Tableau A de l'annexe à l'arrêté royal n° 20 et au Point 6 de l'Annexe III à la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 englobent les imprimés mortuaires. De cette manière, les imprimés mortuaires sont livrés dans le cadre de l'organisation globale des funérailles par un entrepreneur de pompes funèbres ou directement par une imprimerie au même taux réduit de TVA de 6 %. Nous répondons ainsi au souhait de VEGRAB de voir le même taux de TVA appliqué aux imprimés mortuaires, que ceux-ci soient livrés par une imprimerie ou par un entrepreneur de pompes funèbres.

verzorgt, wordt slechts 6% btw geheven. Indien de nabestaande het rouwdrukwerk rechtstreeks bestellen bij een drukkerij, dan is de levering van het rouwdrukwerk (bidprentjes, rouw- en dankbrieven) onderworpen aan het normale btw-tarief van 21 %.

Wij wensen dat rouwdrukwerk wordt begrepen onder "dergelijk of soortgelijk drukwerk" zoals verwoord in Rubriek XIX van Tabel A in bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 en Punt 6 van Bijlage III bij de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006. Op deze wijze wordt het rouwdrukwerk geleverd in het kader van de gehele organisatie van de uitvaart door een begrafenisondernemer of rechtstreeks door een drukkerij aan hetzelfde, verlaagd, btw-tarief van 6 % onderworpen. Zo komen wij tegemoet gekomen aan de verzuchtingen van VEGRAB om hetzelfde btw-tarief te hanteren voor rouwdrukwerk, onafhankelijk of dit geleverd wordt door een drukkerij of door een begrafenisondernemer.

Hagen GOYVAERTS (VB)  
Alexandra COLEN (VB)  
Barbara PAS (VB)

**PROPOSITION DE LOI****Article 1<sup>er</sup>**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

**Art. 2**

À la rubrique XIX du tableau A, de l'annexe à l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 fixant les taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux, le point 1 est complété par ce qui suit: "et les faire-part de décès".

23 juin 2011

**WETSVOORSTEL****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

**Art. 2**

In rubriek XIX van Tabel A gevoegd als bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven wordt het punt 1 aangevuld als volgt: "en rouwdrukwerk".

23 juni 2011

Hagen GOYVAERTS (VB)  
Alexandra COLEN (VB)  
Barbara PAS (VB)